

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajárásnak
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A gazdák és a drágaság.

Május hó első felében az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Budapestre hívja a magyar gazdákat. A hívó szöveg előreláthatólag nem fog süket fülekre találni, mert hiszen a gazdáknak ezen az összejövetelén a magyar föld legfontosabb érdekeinek megvitatásáról lesz szó. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter székfoglaló beszédében kiadta a jelszót: Termeljünk többet, fokozzuk a magyar föld termését. Az ilyen odadobott jelszavaknak rendszerint nagyon kevés hatásuk szokott lenni. Ezuttal azonban a jelszó nagyon jó talajba hullott, amit azonban kizárólag csak a körülményeknek köszönhetünk. A nyakunkon ült ugyanis a drágaság. A korgó gyomrok elkezdtek kiabálni kenyér és hus után. Szidta mindenki a gazdákat, hogy az ország fogyasztóközönségének nem tud adni sem olcsó húst, sem olcsó kenyeret. A szidalmak özöne ugyan tart még most is, de lassanként már kezd kialakulni a józanabb meggyőződés, amely szerint a gazda azért nem adhat sem olcsóbb húst, sem olcsóbb kenyeret, mert nincs neki elegendő sem az egyikből, sem a másikkól. Ez pedig nagy baj. Hozzá voltunk ahoz szokva, hogy a magyar földet Kánaán földjének nevezzük és ime

kisül, hogy a magyar föld ma már nem igen tud megbirkózni a hihetetlenül megsaporodott fogyasztók gyomrának a korgásával.

Igaz, hogy ennek nem a föld az oka, mert bizony az a közmondás maig is igaz, hogy rossz föld nincs, hanem csak rossz gazda. A magyar föld maig is úgy osztja a kincseit, mint ontotta hajdan és ontaná még bővebben, ha a földnek megadnák mindazt, ami őt illeti.

Ezt az igazságot is tudja minden magyar gazda. Ha a termelés fokozása tisztán csak azon mulnék, hogy minden földbirtokos, minden gazdatiszt, minden földműves tudja azt, hogy mivel lehet a termést fokozni, akkor nem volna szükség kongresszusra. Tudjuk mi azt nagyon jól, hogy földnek jó művelés, a földnek trágya, a földnek befektetés kell és akkor a föld nem igen szokott hállatlan lenni. Sajnos azonban a gazdák 99 percentje azt nem tudja, hogy honnan szerezze meg a föld termésének fokozását elősegítő tényezőket. A gazdák 99 percentje nem tudja, hogy honnan vegye a földbirtok jövedelmezőséget elősegítő befektetésekhez szükséges olcsó pénzt. Nem tudja, honnan vegyen trágyát, nem tudja hol szerezzen jó cselédet és munkást, aki az utasításait megfogadja. A kongresszusnak tehát az lesz az igazi

célja, hogy a termés fokozását elősegítő tényezők beszerzési forrásairól tájékoztassa a magyar gazdaközönséget.

Az Országos Gazdakongresszusra tehát igen jelentős feladat vár, hogy azonban a kongresszusnak lesz-e igazán számottevő eredménye, az még a jövő titka. Nem a föld műveléséhez szükséges szakértelem hiányzik Magyarországon. Nincs hiány itt az anyagi eszközökben sem, de igenis hiányzik Magyarországon a föld sorsának előbbre viteléhez szükséges áldozatkészség. Valószínűnek tartjuk, hogy a gazdakongresszus igen helyesen és igen aprólékosan kifogja jelölni a magyar földbirtok produktivitását előmozdító tényezőknél minden forrását, de aligha fogja megtalálni azt a kulcsot, ami feltudja nyitni e forrásokat elzáró Wertheimlakatokat.

Az az talán még sem. A dolog úgy áll, hogy ezeket a lakatokat a legbiztosabban az egységes gazdaközvélemény tudná felnyitni. Lehetséges, hogy a kongresszusnak meglesz az az eredménye, ami után már régóta sóhajtozunk és megszüli majd az egységes gazdaközvéleményt. Eddig ugyanis minden kongresszusnak meg volt a maga termékenyítő hatása, egy kis időre egy táborba hozta a magyar gazdákat. Lehet, hogy az idei három napos kongresszus a gaz-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kapitány.

Ugyan mi szükség volt rá? Bátran Marseillen is maradhatott volna.

Ha az ember reggel elment? Természetesen a kapitányba ütközött, aki reggeli sétáját végezte. És ha délután az utcára ment az ember? Ott ült a kapitány a háza előtt a padon vagy a kávéházban. Este, ha a szerelmes párok egyedül képzelték magukat, egyszerre vörös pont tűnt fel előttük. A kapitány és égő szivarja.

Végre is dicsőségnak vették, hogy a kapitány épp az ő falucskájukat választotta lakhelyül. Tiszt az istenadta, — mondták egymásnak — világlátott ember. S mert tiszt, hát kapitány. Ha az embernek szép ősz potaszakáll van, piros szalag a gomblyukában, kissé zsémbes, miért ne lenne — kapitány?

A lányok így köszöntötték: »Jó napot, kapitány ur.« A legények kezüket kalapjukhoz téve, katonásan tisztelgettek. A fűszeres, a fazekas, a jegyző és Mongallou, a borbély, a község krémje, meghívták asztalukhoz, ahol a kapitány élményeit, kalandjait mesélgette. Egyéb-

ről sem volt szó, mint Arábiáról, Mexikóról, puskaporról, ágyúról.

Ezen harcias beszélgetéseket, de különben igen békés hangulatot megrontotta a választások ideje. A kapitány arról ábrándozott, hogy ő lesz a polgármester. Az emberek már el is káptelték, mily mutatós lesz fekete szalonkabátjában, a háromszínű szalaggal a vállán. Elképzelték már, hogy katonai rend, pompa uralkodik majd a községében.

De nem minden ember gondolkozott egyformán. A másik párt Mongallout, a borbélyt, mint a béke emberét pártolta és nem akart beleegyezni abba, hogy egy idegen, egy betolakodott üljön a polgármesteri székbe.

A hangulat mindinkább elkeseredett. Mongallou és a kapitány ellenséges pillantásokat vetettek egymásra.

Egy este aztán csordultig megtelt a kehely. A kapitány a kávéházban ült, szemben a borbélylyal, amikor így szólt:

— Így ütök le minden hengegő civilt — és botjával leverte a borbély abszintos poharát.

Ezt már nem lehetett tűrni. Mongallou érezte, hogy forr a vére; ordítani kezdett, hogy párbajra hívja, akár pisztoly, akár kard, neki mindegy.

A kapitány mosolyogva fordult a jegyzőhöz és fazekashoz:

— Holnap ilyenkor nem lesz a nyakán a feje!

A négy segéd községi megegyezéssel úgy határozott, hogy tekintve, hogy a felek nem egyformán bírák a harcolás mesterességét, bekötött szemekkel fognak párbajozni.

Amikor a legelőn, melyet a harc színe helyül kijelöltek, az ellenfeleket egymás mellé állították, a jegyző, aki a párbajt vezette, remegő hangon olvasta fel a feltételeket.

— Amikor azt mondom, hogy »Fordulj!«, mindenik háromszor megfordul a saját tenyelye körül, ha azt kiáltom: »Tűz!«, akkor löhetnek. Figyelem. Megértették? Mi most hátra vonulunk.

A segédek szaladni kezdtek, míg végre egy nagy fa védelmében a jegyző elkiáltotta magát: »Fordulj, majd: »Tűz!«.

— Lőj te először — mondta a kapitány.
 — Nem, rajtad a sor — felelt a borbély.
 — Egy lövés eldőrdült. Meghaltál? — kérdezte a kapitány.

— Nem! A fenébe is! — kiáltotta Mongallou — ez a nyomorult pisztoly nem akar elstülni.

A kapitány levette szeméről a kötélkelet,

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
 :: Kishidfőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tu ságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

dák tömörítésében minden eddiginél szebb eredményt fog elérni.

Az idő igen kedvező hozzá. Soha még annyit nem vártak a magyar gazdától, mint most. Az ország terhei rendkívül megsaporodtak, ezt legnagyobb részben a gazdáknak kell a vállalkra venni. A társadalom óriási feladatok előtt áll, ezeknek a feladatoknak a megoldása szintén a gazdák kötelessége lesz. Ha már most tekintetbe vesszük azt, hogy az említett dolgok dacára nem volt idő, amikor a magyar gazdák annyit szidták, szipolyozták és becsmérelték volna mint most: reményünk lehet, hogy a minden tekintetben nyomoruságos viszonyok végre valahára kinyitják a magyar gazdák szemét is és felébresztik bennük az erő tudatát.

Az országos gazdaggyűlésnek ez lenne a legszebb eredménye.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 15.

Kabós Ferenc alelnök negyed 11 óra után az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök jelenti, hogy Szász Pál magyarigeni mandátuma ügyében újabb petíció érkezett be. Jelenti továbbá, hogy Tóth János képviselő indítványt jegyzett be, melyben utasítani kéri Lukács pénzügyminisztert, hogy a Wekerle és az osztrákok között létrejött szerződésnek összes iratait tegye le a Ház elé.

Az indítvány tárgyalását szombaton 1 órára tűzték ki.

Jegyző felolvassa az interpellációs könyvet. Következők jegyezték be interpellációkat:

Lovász Márton az óbecsei hitfelekezetek községi segélyezése tárgyában a kultuszminiszterhez.

Preszly Elemér a közhivatalnokoknak állami kedvezményeiről — a belügyminiszterhez.

megpillantotta Mongallout, amint két kézre fogott pisztolyát éppen ráirányítja.

— Rettenetes!

Még csak annyi időt sem vett magának, hogy a kabátját fölvegye. Egy ugrással egy fa mögé menekült, a másikkal már az árokban volt, ott pedig négykézláb szaladt előre.

Amikor végre Mongallou is elsütötte a pisztolyát, a kapitány már árkon-bokron tal volt s ahogy a borbély is levette a köteléket szeméről, nem látott egyebet a kapitány földön fekvő ruháinál. Azt hitte, hogy megölte és sikoltozni kezdett, miközben eldobta pisztolyát:

— Megölte a kapitányt! Megölte a kapitányt!

Azonban a segédek már rég elmene-kültek.

Egy óra leforgása alatt az egész falu izgatottan tárgyalta:

Mongallou megölte a kapitányt. A holttest keresésére indultak, de csak a kabátját, kalapját találták meg; a kapitány eltűnt.

— Halálosan megsebesült — jegyeste meg valaki bölcsen — és békében akart meghalni rejtekhelyén.

— Mint egy vaddisznó!

Tényleg így lehetett, mert a kapitányt többé nem látta viszont senki. A lakbért kellett csak megfizetni. És a kávéházi adósságot. Mindazonáltal tisztelettel emlegették. De mindenki kalapot emel a hős Mongallou előtt.

Gaston Chéreau.

Zlinszky István a Budapest—Tisza vasút ügyében — a kereskedelmi miniszterhez.

Elnök jelenti, hogy az interpellációkra 3 óraker ternek át.

Következett a

bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Polónyi Dezső: Nem helyesli, hogy a kormány a bank vitát a közgazdasági tere terelte. Ilyképen azután kialakult a »Szakértő képviselők rendje, akikkel azonban az ellenzék nem azonosítja magát. Nálunk egy bank elégíti ki a két országnak homlokegyenest ellenkező érdekeit, a mi nevetségessé tesz bennünket a külföld előtt. Foglalkozik azután az általa benyújtott határozati javaslattal és azt elfogadásra ajánlja.

Polónyi Géza: Azokról a bankvitákról beszélt, amelyekre szivesen emlékszik vissza, s a mely mindenkor a parlament történelmének legszebb napjai közé tartoznak. Könnyű sebesülteknek nevezi Jankovics és Madarassy-Beck képviselőket, azért mert Jankovics olyan teóriákat állít fel, amely homlokegyenest ellenkezik a valósággal. Felsorolja azután mindazon tévedéseket, amelyekkel önönmagát sebeste meg Jankovics képviselő. Antal Géza azt mondta, hogy a rövid lejáratu váltók ma már ritkábbak.

Ezzel szemben engedje meg Antal képviselő, hogy ellenkezőjét állítom és ne vegye zokon, ha egy kissé felvilágosítom tévedéseiről. Rátér ezután a bankjavaslatra és fejtegette, hogy ott akarja felvenni a harcot, ahol gazdasági célszerűségről van szó. A politikai mozgástát a kérdésnek a valuta kérdéssel szükséges megkezdni, mert ettől függ a társadalmi élet atalakulása és ez a munkabérek szabályozását is jelenti. Vádolja a kormányt, mert még a készfizetések felvételét sem tudta keresetül vinni. Az önállóság felé egy lépéssel sem vitte előbbre a nemzetet, hanem megemlíti például azt, hogy a keresztényszocialisták elmenjenek az osztrák miniszterelnökhöz és tiltakozhassanak a magyar nyelv érvényesítése ellen a katonai kérdésben. Hangoztatta, hogy a közös jegybank megszüntetése a nemzet vagyonosodását jelenti és nem leszünk kiteve továbbá az osztrák kizsákmányolásnak. Szünetet kér.

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

Polónyi Géza Lukács László pénzügyminiszterrel foglalkozik, aki ma az önálló bankról tárgyal és holnap már a közös bank mellett nyújt be javaslatot. Kéri a javaslata elfogadását.

Ezután áttérnek az interpellációkra.

Preszly Elemér a városi törvényhatósági tisztviselők féláru jegy váltására jogosító igazolvány kibocsátása érdekében interpellálja a kereskedelmi minisztert.

Hieronimi kijelenti, hogy ma már oly sokan veszik igénybe a féláru jegyeket, hogy az állam helyzete nem engedi meg az újabb féláru jegyek kibocsátását.

Az ülés 3 óraker véget ért.

Gróf Zichy János a királynál. A király tegnap délelőtt 11 óraker külön kihallgatáson fogadta gróf Zichy János kultuszminisztert. A kihallgatás közel egy óra hosszat tartott és reszort-ügyekre vonatkozott.

Legelegánsabb
estélyi czipők
és urak részére
báli divatezkek
legkedvezőbb

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

A titkos akták.

Az egész magyar politikai világot az a sajnálatos konfliktus tartja fogva, amelyet Lukács László pénzügyminiszter idézett fel a koalíció meggyanusításával, hogy az osztrák kormánnyal folytatott tárgyalások során feladta az önálló magyar bankot s mégis az országban izgatott a bankszabadalom meghosszabbítása ellen és az önálló bank mellett.

Dacára, hogy eltekintve a volt kabine függetlenségi tagjaitól, gróf *Andrássy* Gyula volt belügyminiszter, később pedig *Wekerle* volt miniszterelnök határozottan kijelentették ennek az ellenkezőjét, *Lukács* László továbbra is fentartotta vádjait, de a titkos akták nyilvánosságra hozását hiába követelték tőle, azt nem volt hajlandó letenni a Ház asztalára. E helyett azt proponálta, hogy miudkét párt 2-2 kiküldöttje tekintse meg a szóban levő titkos jegyzőkönyvet. Ezt végre is elfogadták s az ellenzék részéről *Gáll* Sándor és báró *Üehrich* Zsigmond, a munkapárt részéről gróf *Tisza* István és *Baross* János bizattak meg a jegyzőkönyv betekintésével.

Mielőtt még a megbízottak eljártak volna, a bécsi Zeit közli, állítólag szösz szerint az 1907 október 8 án kelt jegyzőkönyv függelékében foglalt egyezményt.

E szerint a teljes szöveg a következő lenne:

1. melléklet. A bankra, érme- és értékszerződésre, valamint a készfizetések felvételére vonatkozó jegyzőkönyv.

I. Mindkét kormány megegyezik abban, hogy abban az esetben, hogy az Osztrák-Magyar Bank alapszabályainak 105. §-a értelmében szabalmának 1910. évi december 31-én tul eső időre való meghosszabbítását kérelmezné, e kérelem dolgában a bankkal tárgyalásba bocsátkozna. A két kormány e tárgyalások esetére a következő alapelvekre nézve egyezett meg:

1. A banknak a két államhoz való viszonyának megfelelő paritásos szervezete, ugyanintén különösen az Osztrák-Magyar Bank megadóztatására, valamint a bank nyereségének a két államkormányzat egyikére eső részének felosztására vonatkozó, jelenleg érvényes rendelkezések lényegében változatlanul érvényben maradnak.

2. Mindkét kormány egyetértőleg megfelelő ellenszolgáltatásokat fog igényelni az osztrák-magyar banktól a bankszabadalom meghosszabbításáért, *anélkül, hogy azoknak a bank által való elfogadása már elve feltételezné a bank szabalmának meghosszabbítását.* Ezen ellenszolgáltatások a következőkben állanak és a következőkre vonatkoznak: a) a 60 millió adósság; b) a bankszabályzat 102. §-a, e) a követelések; d) a kisebb bankjegyek (20 és 10 koronás bankjegyek); e) szolgál alkalmazása; f) a fióktintézetek; g) a szerajevói fióktintézet.

3. A bankszabadalom *esetleges* meghosszabbításának tartalmát az 1911. év január 1-étől 1917. év december 31-éig terjedő időszak vétetik tervbe.

II. Megegyezés áll fönn arra nézve, hogy a két fél közül egy sem él a bankszabadalom meghosszabbításának esetén az öket megillető azon joggal, amely szerint az 1892. év aug. 11-én kelt érme- és értékszerződést az azzal összefüggésben megkötött pótszerződésekkel egyetemben 1909. év végéig az 1910. év végére felmondják. Mindkét fél megilleti azonban azon jog, hogy az érme- és értékszerződést 1916. év végével az 1917. év végére felmondhassák. A két kormány megfelelő időpontban az érme- és értékszerződéshez járuló, erre vonatkozó pótegyezést fog kötni és azt a törvényhozások elé fogják terjeszteni jóváhagyás végett.

III. A két kormány megegyezett abban, hogy a bank kérdésének egyetértésben való rendezése és a nemzetközi pénzpiac normális

viszonyainak helyreállta, valamint normális, a készletek felvételére alkalmas gazdasági viszonyok esetén a törvényhozó testületek elé fogják terjeszteni a mellékelt törvényjavaslatot.

Ezután következik a bankrs, az érme- és értékszerződésre és a készletek felvételére vonatkozó javaslat vázlatával ezzel a címmel: »A készletek felvételére vonatkozó törvény.« — E törvényt a »Zeit« már a múlt év november 5-én közölte.

A megbízottak tanácskozása.

A négy megbízott már kedden összeült s késő estig tárgyalt, de a tanácskozás nem ért véget s tegnap folytatták.

A Házban tegnap délelőtt izgalommal várták a kiküldötteket, akik azonban csak későn jelentek meg, de ekkor sem nyilatkoztak a tárgyalásról.

Gáll Sándor kifejezést adott annak, hogy nem tudja, miért tartandó ma már titokban ez a jegyzőkönyv. Akkor indokolt volt a diszkreció a kormányok parlamenti érdekeire tekintettel.

A Kossuth-párt tagjai azt mondják, hogy Kossuth Ferencnek az összes kiegyezési jegyzőkönyvek másolatai megvannak és ezeket a párt rendelkezésére bocsátotta. Azonkívül egy memorandum-féle iratot készített, amelyben emlékezete szerint kibővítette a jegyzőkönyvek adatait.

A párt állítólag ki fogja nyomozni ezeket az adatokat és ha a kormány nem lesz hajlandó az iratoknak a parlament elé való terjesztésére, úgy a Kossuth-párt a kinyomozott szöveget nyilvánosságra fogja hozni.

A Kossuth-párton nagy bizalommal néznek a döntés elé. Kossuth emberei azt beszélik, hogy még *Tisza István se volt tegnap azon a véleményen, hogy Kossuthék feladták az önálló bankot* és hogy a zsűri semmiképpen se hoz olyan döntést, amely Lukács László álláspontját feltétlenül meg fogja erősíteni.

A bizalmi férfiak tárgyalása.

Délután háromnegyed óráig tárgyalt a Déry és Lukács László négyes bizottsága. A tárgyalásról a következő jegyzőkönyvet adták ki:

Alulírottak a rendelkezésünkre bocsátott okmányokból, valamint a kiegyezési tárgyalásoknál közreműködött magyar kormány férfiak nyilatkozataiból megállapítjuk, hogy a bankjegy ügyében kötött titkos egyezség I. szakasz 2. pontja azért állapított meg a tárgyalás során elfogadott szövegében, mert ezáltal a kormány, nevezetesen Kossuth Ferenc számára szabad kezet kívántak a bankügyben fenntartani és e pontot akként értelmezték, hogy azzal a kormány szabad elhatározási jogát fenntartsák. Konstatálják továbbá azt is, hogy ezen pont szövegének homályos volta miatt teljes jóhiszeműséggel volt akként is értelmezhető, hogy azt Lukács László, a szóban forgó képviselőházi beszédében tette.

Alíráások.

Tisza István Lukács Lászlót ezután a Házban kereste, de nem találta. Tisza kijelentette, hogy Lukács magyarázata a szövegnek megfelelő.

Andrássy Gyula viszont egy újságíró előtt úgy nyilatkozott, hogy Lukácsnak csak azok adhatnak igazat, akik a tárgyaláson részt nem vettek, mert akkor másképp nyilatkoznának.

A jegybank főtanácsulása. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma délelőtt Budapesten Popovics Sándor kormányzó elnökletével ülést tartott. Az ülésen elfogadták a két kormány és a bank között kötött megállapodást, amely a mostani állapotot további időre is biztosítja, miután a bankjavaslatot a parlament még el nem fogadta. A főtanácsülés a kamatláb leállítását nem határozta el.

UJDONSÁGOK.

* **Fixetés helyett drágasági pótlék.** Dr. Mayer László városi főorvos előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy a Szent László járványkórház személyzetének fizetését javítsa, mert a mai silány díjazás mellett állandó és megfelelő személyzetet nem lehet kapni s a tisztességes megélhetésüket annál inkább biztosítani kell, mert a kórház természeténél fogva mindenki nem is vállalkozik az ottani teendőik ellátására. A városi tanács azonban az előterjesztést azzal utasította el, hogy a járványkórház személyzete részére már drágasági pótlékot szavazott meg a törvényhatóság.

* **Nem emelik az államségélyt.** Nagyvárad városa évenként mintegy másfélszáz ezer koronát ad ki a községi iskolákra, s ez az összeg mindég növekszik, dacára az állami iskolák felállításának. Az állam a községi iskolák segélyére már mintegy 20 év óta évenként 14,000 koronát ad Nagyváradnak, bár a város már tíz év óta újból és újból kérte a 14,000 korona államségély felemelését, de eredmény nélkül. Most ismét elutasította a miniszter a várost ezzel a kérelemmel s az eddigi 14,000 koronát engedélyezte újabb öt évre.

* **Ünnepelt tanfelügyelő.** Szirmai Miksa kir. s. tanfelügyelő tiszteletére, előléptetése és áthelyezése alkalmából bucsu-lakomát rendeznek ma este 8 órakor, a nagyváradai tanítók a *Pannónia* téli kertjében. A tanítószámon kívül, — mint értesülünk — nagyszámban jelennek meg az estélyen a kiváló tanfelügyelő jóbarátai, ismerősei és tisztelői is, akik csak elismeréssel adóznak a tanügy terén kifejtett munkássága iránt.

* **Vizerő művek a Drágán patakon.** Az alispán, mint elsőfoku vízjogi hatóság a Magyar Vasuti és Forgalmi Bank részvénytársaságnak engedélyt adott arra, hogy a Drágán patakon vizerőművet létesítsen. Az engedélyre vonatkozó miniszteri leirat tegnap érkezett le az alispánhoz. A miniszter az engedély megadását jóváhagyta, csupán az engedély okirat szövegén tett kisebb jelentőségű módosításokat. Ez leone az a nagyszabású vízmű, amely villamos központra kiépítve, ellátná Nagyváradot és a szomszédos vármegyéket villamos energiával.

* **Új versenytárgyalás a tűzoltó-automobilokra.** Nagyvárad városa elhatározta, hogy a nagyon is hiányos tűzoltó felszerelés kiegészítésére egy automobil-fecskendőt és egy automobil szerkocsit szerez be. A versenytárgyalást ki is irták, de csak elektromos automobil fecskendőre és elektromos automobil szerkocsira. Pályázó volt elég. Utóbb azonban felmerült az az eszme, hogy benzin szerkezetű automobilon is vannak s melyik volna előnyösebb a városra. A pályázatok kapcsán tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel a városi tanács. Lukács Ödön tanácsnok előadta, hogy jelenleg háromféle típusban gyártják az

ilyen automobilonkat. Es pedig az olyanok, amelyekben egy a hajtóerő, mint a szivattyú elektromos erőre van berendezve, akkumulátorral, továbbá amelyen egy a hajtóerő, mint a szivattyú, benzinre van készítve és végül, amelyeken a hajtóerő elektromos, a szivattyú pedig benzinre van készítve. Gráner Lajos városi tűzoltó-parancsnok kifejtette a tisztán elektromos automobilonok előnyeit, biztonság és gazdasági szempontból. A tanács tagjai azonban abban állapodtak meg, hogy a törvényhatóságnak előterjesztést tesznek új versenytárgyalás kiírására és pedig minden típusú gépre s ezen előterjesztést a február 25-iki rendkívüli közgyűlésen terjesztik a törvényhatóság elé.

* **Adomány a Mensának.** A Nagyvárad Takarékpénztár múlt évi jövedelméből 100 koronát szavazott meg a nagyvárad kir. jogakadémia Mensája javára. A kegyes adományért hálás köszönetet mond dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos, igazgató.

* **A száj és körömfájás az országban.** A földmivelésügyi miniszter tegnap körrendeletet intézett minden vármegye törvényhatóságához. A miniszter tudatta rendeletében, hogy a száj és körömfájás az országban jan. 4-én érte el tető fokát, amikor 5916 község volt inficiálva; február 8-án már csak 5055 községben volt járvány, tehát lényeges csökkenés állott be. A földmivelésügyi miniszter arról szerzett tudomást, hogy dacára annak miszerint igen sok községben már megszűnt a járvány és a zárlatot ennek dacára nem oldották fel. Ez a hanyagság igen nagy károkat okoz, úgy a gazdaságosságnak, mint az ország fogyasztóinak s ennek tulajdonítható a jelenlegi huzdrágaság is. A miniszter most szigorúan elrendeli, hogy mindazon községben, ahol a járvány megszűnt a dezinficiálás, illetve a feloldás iránt haladéktalanul intézkedjék a hatóság.

* **Feketebátor és Feketetőt.** Ez a két község eddig ugyszólván egy volt. A két község közti távolság se volt valami nagy, úgy, hogy egész bátran tartozhatott Feketető Feketebátor községhez, mint körjegyzőséghez. Legutóbb mozgalom indult meg, hogy a két községet egymástól külön válasszák és Feketető községből külön körjegyzőséget alkossanak. A mozgalom Feketebátorban nagy ellenszenvre talált, ellenben Feketető határozottan ragaszkodik a különváláshoz. A képviselőtestületek ilyen értelemben is határozta. A két község határozatát a tenkei főszolgabíró tegnap küldte be az alispánhoz, javasolva a különválás jóváhagyását.

* **Harc a korcsmáért.** A tenkei járás Görbed községében elkezdett harc folyik a korcsmáért. A korcsma engedélyért ketten folyamodtak és pedig Goldstein Samu és Adler Hermanné Nagy Katalin. A pénzügyigazgatóság a főszolgabíró véleményét kérte be az ügyben, amely tegnap érkezett be Tenkéről. A főszolgabíró Goldsteinnek határozottan ellenzi az engedély megadását. Goldstein ugyanis, a vélemény szerint, első sorban nem megfelelő házban akarja létesíteni a korcsmát, másodsorban oly botrányos életet folytat, hogy nem adható részére egy olyan engedély, amely a botrányos életmód fejlesztésére szolgálna eszközü. Goldstein állandóan korcsmába jár, ott a legényekkel civakodik, verekedik, úgy hogy már csendőrségi beavatkozásra is volt szükség. A botrányos életmód miatt egyáltalán nem tartja lehetőnek a főszolgabíró az engedély kiadását. A másik aspiráns, aki szintén megakarja nyitni a korcsma

engedélyt a főszolgabírói vélemény szerint igen tisztességes és becsületes asszony, akinek minden aggodalom nélkül megadható az engedély.

* **Ki fizeti meg a halat?** Az elmúlt évben, mikor a Duna mentén sűrűn fordultak elő kolera esetek, a belügyminiszter az egész országban eltiltotta a dunai halak elárúsítását. A rendelet alapján Fekete Lajosné halárústól a nagyváradai rendőrség nagyobb mennyiségű dunai halat kobozott el és semmisített meg. Később, mikor már a miniszter visszavonta a tilalmat s azt meg is küldte Nagyvárad város polgármesterének, Fekete Lajosné ismét megjelent a nagyváradia piacon pár mássa dunai hallal, de a rendőrség ismét elkobozta azt és megsemmisítette, dacára, hogy Feketéné hivatkozott a miniszter újabb rendeletére, amelyben a tilalmat feloldja. A rendőrség hivatkozott arra, hogy nem tud az újabb rendeletről. Tényleg a rendeletet az elkobzás napján délelőtt kaptam meg a rendőrség a polgármesteri hivataltól, a megjelenés után öt nappal. Feketéné ezután követeléssel lépett fel a várossal szemben s 250 korona kár megtérítését kívánta. Midőn pedig látta, hogy az ügy húzódik, pert indított a város ellen. A városi tanács is érzi, hogy itt hiba történt s Fekete Lajosné követelése jogos miért is utasította a város főügyészét, hogy peregyezséget kössön Feketénével.

* **Végrehajtás Karácsony hetében.** Bakonszeg község jegyzője és bírója ellen szokatlan ügy miatt rendelte el a fegyelmi vizsgálatot a főszolgabíró. Nevezetesen a pénzügyigazgatóság elrendelte, hogy december 18—24-ig az összes künlévő adók behajtását, illetve végrehajtását minden körülmények között foganatosítsák. A jegyző és a bíró meg is akarták kezdeni a végrehajtást, azonban az esküdtek azzal a kijelentéssel, hogy ünnep hete van és a zálogolással nem fogják elrontani senkinek a karácsonyát, megtagadták a zálogtárgyak összehordásánál a segédletet. Erre a jegyző jelentést tett a főszolgabírónál és a csendőrség kirendelését kérte. A csendőrséget ki is rendelte a főszolgabíró, azonban a jegyző még erre sem tudott boldogulni, mert a lakosság nem engedte a zálogtárgyak elvitelét, sőt annyira mentek, hogy az egész község felzudalt és mert a jegyző attól félt, hogy a csendőröknek fegyvert kell használniok, beszüntette a további eljárást és azt ünnep utánra halasztotta. A pénzügyigazgatóság nem tekintett semmitéle mentő körülményt, kérihetetlenül feljelentette az előjárásági tagokat a főszolgabírónak, aki a pénzügyigazgatóság feljelentésére kénytelen volt a fegyelmi vizsgálatot elrendelni. A főszolgabírói intézkedése ellen az előjárásági tagjai felelősséget adtak be az alispánhoz. Az előjárók adatokkal igazolják, hogy nem hanyagságról volt szó, hanem méltányosságról, amit legjobban bizonyít az, hogy később nemcsak a tolyó évi adót, de az előző évi adóhátralék egy részét is behajtották. Azt hisszük a fegyelmi választmány humánusabban fog eljárni és az előjárásági tagjait azért, mert nem akartak talán több száz embernek rossz karácsonyt szerezni, nem fogják megbüntetni.

* **200 korona büntetés egy zászló miatt.** Még a képviselőválasztások alkalmával történt, hogy Derecskén dr. Buday József munkapárti jelölt választási zászlóját letépték. Az éjjeli őrk a tett elkövetésének épen szemtanúi voltak és másnap bejelentették, hogy ők látták, amint Orbán Sándor és Zákán Sándor a község két legnagyobb gazdája éjjel a Szarka vendéglőből hazafelé menvén, tépték le a zászlót. A főszolgabíró e miatt Zákán Sándort és Orbán Sándort 100—100 koronára büntette meg.

A megbüntetettek tegnap felelősséget adtak be az alispánhoz, amelyben tanukkal igazolják, hogy ők akkor éjjel a Szarka vendéglőben mulattak, sőt egy kicsit ittasok is voltak, de zászlót, legkevésbé Buday József választási zászlóját nem tépték le, miért is kéri a büntetés alóli felmentésüket.

* **Egy szegény járás.** Az alispán a főszolgabírákhoz felhívást intézett, hogy a községek lépjenek be az országos gyermekvédelmi liga tagjai közé. A biharmegyei járások nagy része teljesítette is ezt a rendeletet. Tegnap jött az első jelentés és pedig a tenkei főszolgabírótól, hogy járásának községei oly szegények, hogy még azt a csekély díjat sem képesek fizetni, amit a gyermekligai tagság megkíván és így nem léphetnek be tagokul az egyesületbe.

* **A nyzgyszalontai járás egészségügye.** A nyzgyszalontai főszolgabíró tegnap terjesztette be az alispánhoz a járásának egészségügyére vonatkozó jelentését. E szerint a járás egészségügye minden tekintetben javul. A lakosság kezd nagyobb érdeklődéssel viselkedni az egészségügyi intézkedések iránt. A lakosság buzgalmanak és érdeklődésének tulajdonítható, hogy a múlt évben fellépett járványok kedvezően tolytak le. A járás több községe ártézi kutatót kapott. Szükségesnek tartaná a főszolgabíró a még kifogás alá eső bajok orvoslására az építkezési szabályrendelet szigorú végrehajtását. Továbbá az egészségügynek az iskolákban való kötelező tanítását. Végül az iskolai tantervek zsufoltságának megszüntetését javasolja a főbíró és akkor járásának egészségügye teljesen rendben lesz.

* **Villamoságokozta betegség.** Már sokszor feltűnt, hogy a villamos központi telepek szolgálati személyzete gyakran súlyos gyomorban betegségnek meg. Ez nem a villamos sugarak hatásának tekinthető, hanem valószínűleg ózommérgezésnek tulajdonítható. A villamos gépek közelében különösen nagyfeszültségű telepeken, mindig nagy mennyiségű ózon képződik, amely a levegő nitrogénjével egyesül és a nitrogén-savat alkotja, amelynek a villamos telepeken gyakran észlelt savas íz is tulajdonítható. Ennek a bajnak hathatós ellenszere a szellőztetés és a nagyfeszültségű készülékek elkülönítése a gépházról.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, be rendezést ne készítsen, míg Stern nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem s vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK** cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

c s e r é p k á l y h á k
állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Ifj. Kohn Sámuel-
főle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

* **Révai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, Franklin Kezi Lexikona 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető Benkő Artur könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium* Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. Telefon 870.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

**Moskovits Antonomiai cipőt
Nagyvárad**

Kossuth-utca 5. gyár épület és
:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakemberen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löpor áruda. Telefon 269.

Menjünk

Radó és Kertészhez

KOSSUTH-U. 2. sz.

hol a megkezdődött farsangi
ocassióba feltűnő olcsón adat-
:: nek el az összes :::

**batisztok, selymek,
csipkék, gyöngydiszek,**

ruha kelmék, vásznak, asztalneműek
és kész fehérneműek.

Telefon 1030.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltek.
Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

Ne vásároljon

addig mellfűzőt, haskötőt, egye-
nesen tartót, és Késmárkházi
nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő
miderraktárát
meg nem tekintette.

Korcsolya

különlegességek

:: kizárólag ::

Tarsoly és Risztónál

Rákóczi-ut.

MULATSÁG.

A Kath. Kőr. társas-vacsorája.

»Az Ur akarja így, az Ur,
Hogy kis szolgálai vágya
Néha kitörjön szabadon,
Alleluja, alleluja,
A fényes éjszakába.«

A tegnapi est több volt egy farsangi öröm
kitörésénél; gyönyörű, impozáns tömörülése
volt az Nagyvárad keresztény társadalmának,
mely, hogy nagy, életerős és magasztos felada-
tokra elhívott, tegnap igazán érezhettük. Csak
még nem elég áber, vagy nem elég bátor; jól
mondta *Dus László* tegnapi pohárköszöntőjé-
ben, ezekkel a kényelmes lauhákkal és bátor-
talanokkal kell előbb megharcolni a harcot.
Addig csak egy szép, áldott ígélet vagyunk,
dus ajándék, mit hoz a holnap.

Jelentőségteljes és sikeres volt tehát a
Kath. Kőr. tegnapi mulatsága. A »Pannonia«
nagy étterme kicsinek bizonyult és valóban, a
rendezés nem is számított ilyen nagy érdeklő-
désre, melyet a közönség a mulatság iránt
tanúsított; jóval több, mint 300 személyre volt
terítve. Ott voltak a notabilitások közül *Fetser*
Antal és *Lányi József* felszentelt püspökök, a
latin szert. káptalan számos tagja, dr *Molnár*
Imre és dr *Hoványi Gyula* jogtanárok és még
számosan, úgy a klerus, mint Nagyvárad ke-
resztény társadalmából.

A pohárköszöntők sorát dr. *Karácsonyi*
János kanonok nyitotta meg. Elmondja, hogy
a mai embereket nemcsak vagyoni különbség,
hanem érzelme is elválasztja. Gyűlölség ural-
kodik, mely szétrombolja az egyetértést. Annak
az erőnek, mely az embereket egyetértésben
tartja, leghatalmasabb képviselője a róm. kath.
egyház. Erre üríti poharát.

Utána dr *Molnár Imre* jogtanár állott szó-
lásra. Egészen nagyszabású beszédet mond
melyben megállapítja, hogy a mai világban két
áramlat küzd egymással. Az egyik az építés, a
másik a rombolás. De míg a többi európai
nemzetek már tisztánlátanak, mi még tudatlan-
ok vagyunk. Példákkal igazolja, hogy akik
megvetették a multat, szent hagyományokat, a
régikölcseket és vallásosságot, azok a nem-
zetek mind elpusztultak. Ott van Németország,
Anglia, mely gigászi fejlődést mutat és ott van
Franciaország, mely stagnál. Bizalom tehát az
ősi erényben. Ennek megtartására üríti po-
harát.

Dus László a nagyváradai Kath. Kőr. felada-
táról elmélkedett. Sajnálva látja, hogy ma való-
sággal félnek az emberek belépni a Katholikus
Körbe. Miért? Valósággal büszkeségnek kell ezt
tartani. Üríti poharát *Fetser Antalra*, aki a leg-
nagyobb jóindulattal és áldozatkészséggel volt
ott mindig akkor, mikor a Katholikus Körért
kellett tenni.

Végül dr *Hoványi Gyula* emelte poharát
az Istenért, a hazáért és a királyért, lebilincse-
lőn fejtegetve e hármas ideál szoros egymáshoz
tartozását.

Ekután a közönség felállt az asztaltól és
megkezdődött a tánc, mely eltartott a legcsa-
ládiasabb és legfesztelenebb hangulatban egé-
szen reggelig. A zenét *Hamsa Gyuszi* elsőrendű
zenekara szolgáltatta.

Végül a legelismertebb dicséret hangján
kell szólásunk *Kelemen Kálmánról*, a Kőr pénz-
tárnokáról, akinek ügyessége és buzgalma első-
sorban méltánylandó az oly impozánsul sike-
rült mulatságért.

A kitűnő vacsora *Fehér Károly* vendég-
lőst dícséri, aki az igazán nagyszabású közön-
séget a legfigyelmesebben szolgáltatta ki.

A ruhatárban példás rend uralkodott, ami
Weisz Simon ruhatáros érdeme.

A közönség névsorát itt adjuk:

Felen voltak: *Fetser Antal*, dr *Lányi Józ-
sef*, dr *Karsch Lollion*, *Gabrielli Lajos*, *Grócz*
Béla, *Bundala Mihály*, *Széchenyi Jenő*, dr *Karác-
sonyi János*, dr *Molnár Imre*, dr *Vucskics*
Gyula, dr *Hoványi Gyula*, dr *Subajda György*,
dr *Krüger Aladár* és neje, *Jung Máttyás*, *Orosz*
Péter, *Sziládky Ernő*, *Kriszta Sándor*, *Hegedűs*
Árpád, *Tarsoly János*, *Germán Károly* és neje,
Germán Margit, *Ludvig Róza*, *Csatáry István*,
Kárger Sándor, dr *Cseresy Béla*, *Nozák*
Rudolf, dr *Stokker József*, *Kelemen Kálmán* és
neje, *Kelemen Ilonka*, *Mintner Mártha*, *Mertz*
János és neje, *Szabados Lajosné*, *Albert Mar-
git*, *Richter Emma*, *Mertz Irénke*, *Schüh Lujza*,
Schüh János, *Schüh Dezső*, *Novotny S. Alfonz*,
Mayer Antal, dr *Patsky Arnold*, *Brém Lőrinc*,
Mazurek Gyula, dr *Némethy Gyula*, *Peszke*
Ferenc, dr *Knecht János*, dr *Lestyán Endre*,
Makkay József, *Frölich János*, *Frölich György*,
Kürti István, *Tóth Géza*, *Hant Frigyes*, *Hant*
Jenő, *Frölich Jánosné*, *Frölich Margit* és *Vik-
toria*, *Vajna Gizella*, *Karácsonyi nővérek*,
Spett Gyula, *Voronyák Istvánné*, *Voronyák*
Olga, *Bakó Bálint*, *Bakó Bálintné*, *Bakó Böske*,
dr *Géher Lambert*, *Banda Géza*, *Cseprega*
Miklós és neje, *Cseprega Mariska*, *Schveiger*
Ede és neje, *Schveiger Lenke*, *Imrik Gusztáv*,
Imrik S. Zoltán, *Sághy Sándor*, *Kolozsváry*
Sándor és neje, *Kolozsváry Margit* és *Sárka*,
Windisch Márton és neje, özv. *Wallasek Ven-
celné*, *Csatáry József*, *Schürger Bertalan*, *And-
rényi Gusztáv*, *Szallay János* és neje, *Szallay*
Stefi, dr *Guta Elemér*, *Schuh Károly* és neje,
Czeplédy Vilma, *Justh Károly* és neje, *Gauruder*
Jenő, özv. *Biró Józsefné*, *Hanig Vilma*, *Paksy*
János, ifj. *Hant Frigyes*, *Makucz Ernő*, *Karác-
kas Károly*, *Tátray Gusztáv*, *Kocsis Árpád*,
Schenker Ferenc, *Sztarill Ferenc* és neje,
Gáher Antal, *Darvas István*, *Dajkovicz Endre*,
Zboray Gyula és neje, *Des Echerolles Krus-
pér Gilbert* és neje, *Gáczy Lajos*, *Tátray Sán-
dor*, dr *Verzár István*, *Peller Ferenc*, *Rontok-
ovics Anselma*, dr *Wimmer Julián*, dr *Korda*
Kálmánné, *Korda Gyöngyike*, *Országh Antal*,
Standary György és neje, *Kun István* és neje,
özv. *Kunczel Jánosné*, *Heiser Gyula*, *Dus László*
és neje, *Angyal Ilka* és *Ilus*, *Imrik László*,
Imrik Gusztávné és *leányai Margit* és *Ilonka*,
Cseresy Dezső és neje, *Fekete József*, *Barényi*
Béla és *leánya*, *Jelinek Ferenc*, *Vucskics Aranka*,
Fehér Gyula, *Barabás Béla*, *Barabás Erzsike* és
Iluska, *Barsch Ernő*, *Barsch Emma*, *Balázsovcis*
Jenő, *Balázsovcis Rudolf*, *Hagen Ferenc*, *Mar-
tonffy Ernő*, *Zdánzky László* és neje, *Hankovics*
Ferenc és neje, *Milaszin Ibi*, *Wattay József*
és neje, *Lukács Gusztávné*, *Lukács Annuska*,
Szabó István, *Kriszta Sándorné*, ifj. *Andriska*
József, *Komzsik Alajosné*, *Komzsik Margit*,
Jancsó Lajos, *Réti Ernő*, *Réti Sándor*, *Boer*
Kálmán, *Jancsó Lajosné*, *Szeghy Jolán*, *Kletos*
Klárka, *Kazinczy Gézané*, *Kazinczy Mariska*,
Rimanóczy Béla, *Stark Gyula*, dr *Molnár*
Imréné, *Molnár Jolánka*, *Balázsy Ernő*,
Szilágyi Géza, *Mertz László*, özv. *Grun-
wald Henrikné*, *Jax Marie*, *Fluk Dezső*,
Pesthy Béla, *Novák János*, özv. *Ováry Sándorné*,
Ováry Blanka, *Ováry Klárka*, *Therpeny József*
és neje, *Therpeny Klárka*, *Papp Imre* és neje,
Somogyi Géza és neje, *Vértessy Andorné*, *Vér-
tessy Margit*, *Lakatos Sándor*, *Jelinek Géza* és
neje, *Bumbera Istvánné*, *Papp János* és neje,
Schenker Ferencné, *Horváth Károly*, *Balogh*
Kálmán és neje, *Erős Rózsó* és neje, *Böször-
ményi Géza*, *Czeplédy Elemér*, *Czeplédy Ilonka*,
Réh Ferenc és neje, *Földes Béla* és neje, *Ba-
kator József*, özv. *Igaz Jánosné*, *Igaz Margit*, *La-
kos Margit*, dr *Frankó József*, ifj. *Guttman*
József és neje, *Kacziány Irén*.

Felülfigesttek: *Fetser Antal* 40, *Karácsonyi*
János 40, dr *Lányi József* 40, *Karsch Lollion* 10,
Gabriely Alajos 40, *Bunyitay Vince* 20, *Spett*
Gyula 20, *Grócz Béla* 20, *Bundala Mihály* 20,
Balogh János bádogos 2, *Széchenyi Jenő* 20
koronát.

A jogászbál. A nagyvárad-i jogásztársaság bálja, amely oly fényesnek, oly pompásnak ígérkezik, hogy Nagyvárad báli krónikájában alig lehet majd párját találni, nem február 22-én, hanem február 18-án lesz. A jogásztársaság már most megkezdte a bál előkészítését. Nagyvárad társadalmi előkelőségei már szinte kivétel nélkül biztosították a megjelenésüket s már eddig többen elfogadták a bál védnökséget.

A velencei Polgári Kör táncestélye. A Nagyvárad-Velencei váraljai Polgári Kör 1911 február hó 18-án, szombaton a Varga András-téle kávéház helyiségében (Templom-tér) saját pénztára javára hangversennyel és tombolával egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Belépti díj személyenként 1 korona, családjegy 2 korona (3 személyre.) A mulatság kezdete este 8 órakor. Jegyek válthatók a rendező bizottságnál és este a pénztárnál. A hangverseny műsora a következő: 1. Nyitány, játssa a velencei műkedvelő zenekar. 2. Felolvasás, tartja Löwenstein Zsigmond ur. 3. Monológ, előadja Bajor Margit k. a. 4. Kuplák, éneklő Radó Sándor ur, a Bonboniere komikus. 5. Magyar dalok, játssa a velencei műkedvelő zenekar.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: d. u. Bizánc, ifjúsági előadás Este Magdolna.
Péntek: Traviata, F. Károlyi Leonával.
Szombat: Tavasjárás.
Vasárnap: délután Halhatatlan lump, este Hercegisasszony.

Bizánc. Ma csütörtökön délután ifjúsági előadás lesz a színházban. Herczeg Ferenc klasszikus darabját a Bizáncot mutatják be a nagyvárad-i iskolák ifjúságának. Tekintettel a nagyértékű darab iránti érdeklődésre az előadásra felnőtteknek is féláru jegyeket ad ki az igazgatóság.

Magdolna. Ma csütörtökön este harmadszor adják elő dr. Pelle János darabját, a Magdolnát. A fiatal író nagysikerű darabját kétségtelenül harmadszor is zsúfolt ház fogja végignézni.

Igazságszolgáltatás.

§ Pénzhamisító cigányok. Tizenhárom füstösképű legény állt tegnap a bíróság előtt. Vándor-életű valamennyi, de mégis valami sajtószerű közeposztályt képezők a fáraók széjjel-széledt társadalmában. Tudniillik ők a durva, paraszti, sőt még annál is lejjebb való vályogvetésről irtóznak, de viszont a muzsikáláshoz sem értenek. Ők valami senkitől sem tanult, vérükkel hozott kovács rézműves bádogos mesterséget kultiválnak, s mi meglehetősen megelégedést biztosít nekik a falvakban. A fenti tizenhárom azonban nem mindig jóban kalapált. Vagy, ha úgy tetszik, nagyon is jót kalapált; a világnak sokak szerint legjobb dolgát: a pénzt kalapálták. Az egyik társuk azonban feljelentette őket, s így az igazságszolgáltatás kezébe került a társaság. A nagyvárad-i kir. törvényszék tegnap ítélkezett felettük, Mille Mihály elnöklésével. A bűnösség csak a társaság 4 tagjára bizonyosodott rá, minél fogva a többieket felmentették. Primár Demeter, Páskuj Elek, Erdei Illés és Erdei Sándor ellenben másfél-másfél évet, illetve 6-6 hónapot kaptak. A vádat László Márton kir. ügyész képviselte, míg védők dr. Markus László, Ardeleán Jusztin és Géher Lambert voltak.

TÁVIRATOK.

A fejérgyarmati mandátum.

Fejérgyarmat, febr. 15.

(Saj. tud.) A munkapárt hivatalos jelöltül Kende Györgyöt, a Kossuth-párt Jánossy Gyulát és a Justh-párt Szunyogh Mihályt jelölte.

Vasut összeütközés.

Budapest, febr. 15.

Trencsén-Hölkánál tegnap éjjel tizenkét órakor Trencsén-Hölkán vesztegelt egy tehervonat. A Zsolna felől Trencsén-Hölká felé haladó gyorstehervonat mozdonyvezetője nem vette észre, hogy a szemafor tilosra van állítva és belerohant az állomáson veszteglő tehervonatba. Az összeütközés rendkívül heves volt. Egy csomó kocsis izzépporrá tört. A gyorstehervonat mozdonyvezetője szörnyethalt, a vonatvezető pedig rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett.

A lengyel zsidók küldöttsége.

Budapest, febr. 15.

A lengyel zsidók öt tagú küldöttségét az osztrák miniszterelnökhöz három cionista képviselő vezeti: Dr. Mehler, dr. Stauich és dr. Staud. A képviselők ma délelőtt jelentették Bienerth miniszterelnöknek, hogy a küldöttség tisztelegni akar nála és kérték, hogy fogadja. A galíciaiak délután jelennek meg Bienerth előtt. Eredmény azonban aligha lesz, mert egészen valószínűleg, hogy az elűzött korcsmárosok visszakapják italmérségi jogukat.

Nyolcvan ember halála.

Newyork, február 15.

Ontaria tavon ma a sport klub versenyt rendezett, melyen 100-an jelentek meg. A verseny alatt a jég leszakadt és 80 ember a halálát lelte.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség.

Budapest, febr. 15.

Párisból távirják, hogy a nyugati vasut vonalán tegnapelőtt este nagy katasztrófa történt. A párisi gyorsvonat, amely délután öt órakor indult a nyugati pályaudvarról Brest felé, Courvillénél, Chartres közelében összeütközött egy tehervonattal, amely az állomáson vesztegelt. A gyorsvonat mozdonya felágaskodott és rázuhant a tehervonatokra, a személykocsik kiugrottak a sínekből, az ékezőkocsik egyenesen nekiment a szomszédos sín páron álló, zsúfolásig megtelt személyvonatnak és több kocsiját felborította.

Az összeütközés következtében a gyorsvonat darabokra törtött lakomotívjának a kazánja fölrobbant, a kemencéből a szerkocsira és a podgyászvagonra hullott az égő szén: egy szempillantás alatt lángokban állott a gyorsvonat több személykocsija is. Borzalmas rémület támadt az utasok közt, akik a fölborult kocsik tömkelegéből nem tudtak menekülni. A tűz átcsapott a szomszéd sín páron veszteglő személyvonatra is. Egyes bátor vasuti hivatalnokok saját életük kockáztatásával berohantak a lángtengerbe, kinyitották a gyorsvonat ékező kocsijának ajtóit és ablakait, úgy huzták ki a bennrekedt utasokat. Tizenkilencen voltak az ékezőkocsiban, ezek mind megmenekültek és az ijedségen kívül nem esett bajuk. Este hét órakor történt a katasztrófa és éjtélég hét meg-

szinesedett holttestet szedtek ki a vagonok romjai alól.

A gyorsvonat első kocsijából, a mely fölborult, három súlyosan sebesültet vitték a pályaudvarra, ezek közül ketten kiszendvedtek rómséges kinok közt, a harmadiknak állapota is válságos.

Egész éjjel fáklyák fényénél dolgozott a vasuti személyzet. A szerencsétlenséget ezuttal is a hibás jelzőkészülékek idézték elő.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerai butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

Czapfalvi József

358

NAGY MEGLEPETÉS

vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajlják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron alul, 100% engedménnyel o árusíthatom.



Mérték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban levő számos elismerőlevél, valamint a nagyszámú helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.

Szíves pártfogásáért esedez

IZSÁK LIDIA, a Szigligeti-színház művésznőinek fűző szállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.

! Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltemek. !
! Kézművész-haskötők mérték után készíttetnek. !

SPITZER BÉLA

női és gyermek divat-háza

A legszebb

menyasszonyi kelengyék, far-

sangi toilettek készülnek

Spitzer

szalonjában

Rákóci-ut 3. sz.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50

1 deka tea —.08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.



REGÉNYCSARNOK.



NYOMOR.

Irta: **Hjalmai Knuth.**

Fordította: **Vörös József.** 24

Lassan, nagyon lassan távozom a szobából, egyik kezemben a csizmámat, másikban a leveleimet viszem. A hónom alá szoritom az ágytörzset. Lassan lépek s összeszorítom a fogaimat, amint a nyikorgó lépcsőkre érek. Aztán lejutok s ismét ott állok az utcán.

Felhuzom a cipőimet; lassan, gondolkodva fűzöm bele a zsinórt, aztán magam elé bámulok s magam elé tartom a levelet.

Végre felcibélődtem s elindulok.

Odatent az utcán egy gázlámpa pislog, odalépek, csomagomat a lámpának támasztom, kibontom a borítékot óvatosan, lassan.]

Fénysugár öszönlök a lelkembe, hallom, hogy felsikoltok, hogy örömben ordítok.

A levelet a szerkesztő írta, elfogadta a tárcámat a már ki is szedték. »Egy pár jelentéktelen változtatás... egy-két íráshiba... tehetséges munka... holnap hozzák... 10 korona.«

Sirtam, kacagtam, fel s alá szalagáltam az utcán, megálltam, térdre estem és sugárzó szemmel sokáig néztem az ég kékjébe. S multak az órák.

Reggelig szalagáltam az utcákon és buta örömmel kiabáltam egyre:

— Tehetséges munka, mestermunka, zseniális munka. Es 10 korona!

MASODIK SZAKASZ.

Néhány héttel később ismét künn jártam.

A temetőben voltam s cikket írtam az ujságnak. Tíz óra volt már, besötétedett és szietnem kellett, nehogy rám zárják a kaput. Éhes voltam, nagyon éhes; a 10 korona nem tartott sokáig; két-három nap óta nem ettem semmit s most nagyon fáradt voltam. Zsebemben csak egy törött zsebkést, meg egy pár kulcsot találtam.

A temető kapuját bezárták s haza kellett volna mennem, de ösztönszerűleg is megutáltam azt az elhagyatott, sötét, üres bádogos-műhelyt, melyben most laktam; a városház felé mentem tehát, lekerültem a tengerhez a vasúti hidig, aztán egy padra ültem.

E pillanatban nem bántott semmi; elfeledtem a nyomort s megnyugodva néztem a tengert, a békés félfelhőbe burkolt hullámokat. Aztán kéziratomat vettem elő s régi szo-

kás szerint olvasni kezdtem. Egyik lapot a másik után olvastam, míg el nem fáradtam. Köröttem csend volt s mint a kék gyöngy ház, úgy csillogott a tenger, a kis madarak is csendesesen repültek el mellettem, mindenütt néma csend; csak ott tulnan jár fel s alá egy rendőr.

Aztán álmodozó nyugalom, jóleső fáradtság vett rajtam erőt. Könnyű szellő borzongatta meg a gyöngyszínű habokat; a hajók árbócai ég felé meredtek s néma szárnyetegként pihentek a habokon.

Már nem éreztem fájdalmat, az éhség megszüntette kínjaimat s csak csodálatos üresség tángott bennem; boldog voltam, hogy senki sem látott.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Uj gyufagyárra telepengedélyek nem adhatók. Az 1911. évi V. t.-cikk 1. §-ának negyedik bekezdése értelmében 1913 december 31-ig új gyujtógyárak felállítására telepengedély nem adható. A kereskedelmi miniszter 5313—911 sz. határozatában ez alapon elrendelte, hogy a folyamatban levő telepengedélyezési eljárás során a felek gyufagyári telepengedély iránt kérésükkel elutasitandók.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggyatás ellen.

Este a fájdalmas testrészt be-dörzsölgendő.

Kapható:

az „Arany Kereszt“ gyógyszerárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszte-lendő papság szál-lítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

2621—1911. szám.

Hirdetmény.

Az 1884. XVII. t.-c. 167. és következő §§ ai, valamint a volt földmivelés, ipar és kereskedelemügyi miniszter ur 52211—1885. sz. körrendelete értelmében az I. foku iparhatóság mellé az 1911. évre iparhatósági megbizottak választásának határidejéül 1911. év február hó 19-ik napjának délelőtt 9 óráját tűzöm ki s a választás foganatosításának helyéül a tűzoltó laktanya nagytermét jelölöm ki.

Ezen körülményről az érdekelteket oly figyelmeztetéssel értesitem, hogy amennyiben Nagyvárad város egyszersmint főszolgabírói székhely, összesen 40 iparhatósági megbizott választandó, még pedig 20 Nagyvárad város I. foku iparhatósága, 20 pedig Biharmegye központi főszolgabírói hivatala, mint I. foku iparhatóság mellé.

Tájékoztul megjegyzem, hogy választói joggal bírnak mindazok, kik Nagyvárad város területén valamely ipart önállóan és jogosítottan üznek, választhatók pedig ezek közül azok, kik az 1910. évben legalább 16 korona kereseti adót fizettek.

Nagyvárad, 1911. február 5.

Gerő,

r.-főkapitány

159

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindeanemű **izzólámpa különlegességek,** fényképes z-l á m p á k ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővíti sét, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Főszerelő telefonja 55. sz.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárád, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Heizer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárád, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és címadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítek.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel
Heizer Ferenc.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Hirdetmény.

A nagyváradi tisz viselők önszegélyző szövetkezte a k. t. 249—252. §-a alapján felhívja mindazokat, akiknek a szövetkezet ellen esetleg követelésük van, hogy követelésük érvényesítése végett hat hónap alatt, különbeni következmények terhe mellett alulírott volt vezérigazgatónál jelentkezzenek.

Nagyvárád, 1911. február 14-én.

Verner Kálmán.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 29-én megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb K 400 n. é. új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének hárommillió koronáról

négymillió koronára leendő felemelését

határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak oly formán, hogy minden 3 drb régi részvény után egy drb új részvény, a közgyűlés által megállapított 460 korona árban részükre fenntartatik.

Az új részvények vételére után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvények is már a folyó évi üzlet-eredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag folyó évi február hó 20-ig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni szíveskedjenek. Folyó évi február hó 20 án az elővételi jog megszűnik.

A befizetések 1911. évi június 1-ig teljesítés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál miután a vételárón felül darabonként 3 korona bélyeg- és kiállítási díj címén is fizetendő, részvényenkint 63 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 460 koronából 400 korona az alaptőkéket illeti, 60 korona pedig a tartalékához csatolandó.

A befizetésekkel ideiglenes igazolmányok adatként ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárád, 1911. január hó 29-én.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.



Szőlő-oltványokat
szállít amerikai szirma és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep tulajdoncs: **CASPARI FRIGYES** MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)
ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo
Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. — közönséget, hogy —
Kert-utca 2. szám.

építési irodát
nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó munkákat.

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete
részvénytársaság

GABONA-OSZTÁLYA

Nagypiac-tér. Andrányi-ház. Telefon 836.

Raktáron tart és előnyös árban elad megbízható, csiraképes repámagot, államilag ólomzárolt lóhere és lucernamagvakat, ugy-szintén elsőrendű pörkölt szalonnát, valamint tavasz-buzat.

**A Nagyszzebeni
Általános Takarékpénztár**

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárád, Keskeny-utca 13. sz.
Telefon: 1054.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.
Szállodamban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel
Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

A
„TISZANTUL“-ra
előfizethet
mindennap.